

FÉNYÍRDA

Mátyás, a vándor

Ezt a képet – amely a Fővárosi Levéltár Klösz György-gyűjteményéből került föl a Fortepanra – mindenki első pillantásra képes azonosítani. A Vajdahunyad váránál járunk, háttérben a Műjégpálya. Hát persze. Mégis, második pillantásra már furcsa a felvétel: a török sátor még hágyán, meg a korcsolyacsarnok sziluettje is, de a hatalmas dombormű... Mit keres a bautzeni emlék a Vajdahunyad vára falán?

Ez utóbbira könnyű felelni: a fotó ugyanis az „eredeti” várat ábrázolja, azt az 1896-ra emelt, ideiglenesnek szánt építményt, amely formájában és díszítvényeiben is különbözött a ma látható maradandótól. Az ezredévi országos kiállítás történelmi főcsoportjának kortárs leírásában pedig elolvashatjuk, hogy *Alpár Ignác* a gótikus „torony falterületeit sem hagyta díszítés nélkül. Egyik oldalába beillesztette

Hunyadi Mátyás király nagyszabású emlékszobránának másolatát, melyet Bautzenben (Szászország) az eredetiről öntette gipszbe a történelmi főcsoport igazgatósága. E szobrot (...) 1486-ban állították a hírnevű királynak hódolatul.

A kérdés már csak az, hogy hová lett az uralkodó egyetlen hiteles képmásának tekintett mű gipszmásolata azután, hogy véget ért a fényes történelmi bemutató. Annyit biztosan tudhatunk, hogy nem ez került fel a Várba, a dominikánus kolostor falára. Azt ugyanis *Lux Kálmán* építész faragta kőbe 1929-re, és a következő évben a székesfővárosi műemléki bizottság helyeztette el a középkori épületen. A feljegyzések szerint a Lux-féle másolat mintájával éppen az a gipszöntvény szolgált, amely egykor az ezredévi bemutató számára készült.

Nos, az a legvalószínűbb, hogy ez a másolat ugyanaz, amelyet ma is láthatunk a külső-terézvárosi Epreskertben. Mint ismeretes, *Stróbl Alajos*, amikor 1889-ben létrehozta szobrásziskoláját, a korban természetesnek számító gesztussal nekifogott a művészettörténeti másolatgyűjtemény felállításának is. A források megemlékeznek róla, hogy a szobrász gyakorlatilag mindent begyűjtött, ami csak a keze ügyébe került – a Parthenon frízének kópiájától a józsefvárosi kálvária eredetiéig –, és ami e pillanatban minket érdekel: a magyar reneszánsz nagy kutatója, *Balogh Jolán* szerint az Epreskertbe került az ezredévi kiállítás számára készült bautzeni emlék-öntvény is.

A történet érdekessége, hogy erről a másolatról nem csak egyetlen kópia készült. 1931-ben, amikor a szegedi Mátyás téren álló alsóvárosi templom előtt létre akarták hozni a Hunyadiak ligetét, *Klebsberg Kuno* kultuszminiszter adományaképpen ide is került egy bautzeni emlék. Az epreskerti szobrásznövendékek készítették, mindössze annyiban különbözik csak a budaváritól, hogy azt Lux a Hunyadiak és a meghódított tartományok címerével is kiegészítette. ●

